

hariduskomisjon	
majanduskomisjon	X JK
kultuuri- ja spordikomisjon	
kogukonnakomisjon	
revisjonikomisjon	
sotsiaalkomisjon	
eestseisus	X

PÕLTSAMAA VALLAVOLIKOGU

O T S U S

Põltsamaa

14.12.2021 nr 1-4.2/2021/565

Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine

Osühing Irbeni (registrikood 10310434, osühingu Utilitas sidusettevõtte) on esitanud Põltsamaa Vallavalitsusele taotluse (registreeritud vallavalitsuse dokumendiregistris 8.11.2021 nr 7-6/2021/1774-1) Põltsamaa vallas kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu (edaspidi KOV eriplaneering) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamiseks tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks sobivaima asukoha leidmiseks ja seejärel detailse lahenduse koostamiseks. Taotletava KOV eriplaneeringu ala on kogu Põltsamaa valla territoorium (pindala 889,56 km²). Planeeringualal valitakse asukoha eelvaliku etapis eriplaneeringu koostamise ning selle tarbeks läbiviidavate alusuuringute tulemusel üks või mitu tuuleparkide püstitamiseks sobivat asukohta.

Pariisi kliimakokkuleppega, millega on liitunud ka Euroopa Liit ning seeläbi ka Eesti, on seatud eesmärgiks saavutada aastaks 2050 süsinikuneutraalsus. Kasvuhoonegaaside heite vähendamise potentsiaal avaldub lisaks tööstusele, transpordile, jäätmetele jmt kindlasti ka energeetikas. Heitmete vähendamine peab toimuma viisil, mis suurendaks keskkonnahoidu, kuid panustaks samas ka majanduse arengusse. Üheks võimaluseks kasvuhoonegaaside vähendamiseks on arendada tuuleenergeetika tootmisvõimsusi Mandri-Eestis.

Seniajani on Eestis uuritud tuuleenergeetika arendusvõimalusi Lääne-Eestis ning saartel ja Eesti merealal. Kuna Kaitseministeerium on leidnud võimalused seni kehtinud õhuseiresüsteemide piirangute leevendamiseks enamusel Eesti territooriumi mandriosal, vabaneb suur maa-ala, sh Põltsamaa valla haldusterritoorium riigikaitsealistest piirangutest.

Eeltoodu loob võimalused tuuleenergeetika arendamiseks oluliselt laiemal territooriumil kui seni võimalikuks on peetud. Arvestades rahvusvahelisi ja riiklike eesmärke süsinikuneutraalsuse saavutamisel, tuleb seda vabanevat potentsiaali tootmisvõimsuste suurendamiseks, arvestades muid kehtivaid piiranguid (nt looduskaitsealised või asustusest tulenevad), ära kasutada. Vastasel juhul ei ole eesmärgid saavutatavad.

Lisaks riigikaitseliste piirangute leevendamisele, võimaldab tuuleparkide kavandamist aina sügavamale maismaale ka tuulikute tehnoloogia areng. Kaasaegsed tuulikud on kõrgemad ja võimsamad, mistõttu on neid võimalik paigutada rannikust eemale, kus tuulekiirus on suurem kõrgematel kõrgustel, saavutades seeläbi samu tootmisvõimsusi.

Põltsamaa vald on sobiv tuuleparkide asukohtade kavandamiseks tulenevalt suhteliselt hajaasustatud piirkonnast, mis võimaldab tuulikuid püstitada ilma perspektiivsele ehitustegevusele või elamualade kavandamisele piiranguid seadmata. Põltsamaa vallas on head elektrivõrguga liitumisvõimalused, mis on tuuleparkide kavandamisel majandusliku tasuvuse seisukohast oluliseks eeltingimuseks.

KOV eriplaneering koostatakse planeerimisseaduse § 95 lõike 1 kohaselt olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamiseks, kui olulise ruumilise mõjuga ehitise asukoht ei ole üldplaneeringus määratud. Omakorda planeerimisseaduse § 95 lõike 2 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 01.10.2015 määruse nr 102 „Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri“ punkti 4 kohaselt loetakse enam kui 30 meetri kõrgustest elektrituulikutest koosnev tuulepark olulise ruumilise mõjuga ehitiseks. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 26.06.2003 määruse nr 184 „Võrgueeskiri“ § 2 lõikele 19 loetakse tuulepargiks mitmest elektrituulikust ning elektrituulikuid omavahel ja neid liitumispunktiga ühendavatest seadmetest, ehitistest ning rajatistest koosnevat elektriijaama.

Jõgeva maavanema 01.12.2017 korraldusega nr 1-1/2017/305 kehtestatud Jõgeva maakonnaplaneeringuga (maakonnaplaneering) ei kavandatud seletuskirja ptk 4.3.3 järgi konkreetseid alasid tuuleparkide rajamiseks, kuna planeeringu koostamise hetkel (2013-2016) puudus teave nende rajamise vajadusest. Planeeringu kohaselt aga ei välistata nende rajamise võimalust, kui nende kavandamisel peetakse kinni maakonnaplaneeringus toodud alapeatükist „Taastuvenergia arendamise põhimõtted“. KOV eriplaneeringu koostamisel arvestatakse maakonnaplaneeringus esitatud tingimuste ja suunistega ning eeldatavalt maakonnaplaneeringu muutmise vajadus puudub. Juhul, kui eriplaneeringu menetlemise käigus maakonnaplaneeringu muutmise vajadus ilmneb, siis tehakse vastavalt planeerimisseaduse § 121 lõike 3 punktile 3 ettepanek Jõgeva maakonnaplaneeringu muutmiseks. Maakonnaplaneeringu muutmise ettepanek on põhjendatud, kui muudatus on vajalik riiklike arengueesmärkide saavutamiseks ning seatavad tingimused arvestavad piirkondlike erisuste, vajaduste ja kehtivate kitsendustega.

Käesoleval ajal kehtivad Põltsamaa valla territooriumil Põltsamaa Vallavolikogu 17.12.1998 määrusega nr 35 kehtestatud „Põltsamaa valla üldplaneering“, Põltsamaa Linnavolikogu 19.10.1998 määrusega nr 41 kehtestatud „Põltsamaa linna üldplaneering“, Pajusi Vallavolikogu 27.05.1999 määrusega nr 42 kehtestatud „Pajusi valla üldplaneering“ ja Puurmani Vallavolikogu 27.05.2010 määrusega nr 13 kehtestatud „Puurmani valla üldplaneering“. Kehtivate üldplaneeringutega ei ole tuuleparke kavandatud, kuna üldplaneeringute kehtestamise ajal puudus teave nende rajamise vajadusest.

Haldusreformi järgselt moodustunud Põltsamaa valla üldplaneering on algatatud Põltsamaa Vallavolikogu 18.10.2018 otsusega nr 69 ja on lähiajal jõudmas vastuvõtmise etappi. Koostamisel oleva Põltsamaa valla üldplaneeringuga ei ole tuuleparkide eelvalikut teostatud, kuna üldplaneeringu algatamise hetkel ei olnud Põltsamaa valla territooriumil riigikaitselistest piirangutest tulenevalt tuuleparkide kavandamine võimalik. Üldplaneeringu menetluse ajal on Vabariigi Valitsus teinud otsuse parandada õhuseirevõimekust, mis leevendab riigikaitselisi kõrguspiiranguid mh ka Põltsamaa

vallas, mistõttu on siin võimalik arendada tuuleenergeetikat. Vabariigi Valitsuse otsusest tulenevalt ja arvestades, et koostatavasse üldplaneeringusse ei ole võimalik vastuvõtmise etapis tuuleenergeetikaga seonduvat lisada, siis lisati seletuskirja peatükki 5.2.9.1, et vajadusel saab tuuleparke kavandada üldplaneeringust sõltumatult õigusaktis ettenähtud tingimustel. Seega ei välista koostatav üldplaneering tuuleparkide rajamist Põltsamaa valla territooriumile.

Arvestades, et kehtivate ega koostatava üldplaneeringuga ei ole tuuleparke kavandatud ning vastuolu koostatava ja kehtivate üldplaneeringutega puudub, siis on planeerimisseadusest tulenevalt tuuleparke võimalik kavandada üldplaneeringu teemaplaneeringuga või KOV eriplaneeringuga. Planeerimisseaduse § 95 lõike 7 kohaselt koosneb kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu menetlus ehitise asukoha eelvaliku tegemisest, mille eesmärk on ehitisele sobivaima asukoha leidmine, ja detailse lahenduse koostamise menetlusest. KOV eriplaneeringu koostamine konkreetse eesmärgi saavutamiseks on antud juhul asjakohane ja efektiivne, kuna planeering tegeleb vaid tuulepargi jaoks sobivaima asukoha välja selgitamisega arvestades samas keskkonnamõtjude ja muude arvestamist vajavate tingimustega. Sobivate asukohade välja selgitamise järel määratakse eriplaneeringu menetluse teises etapis detailse lahenduse koostamise raames ehitusõigus (analoogselt detailplaneeringuga), mis on planeeringu kehtestamise järgselt aluseks ehitusprojekti koostamisele ja lähiaastate ehitus- ja arendustegevusele. Tulenevalt eelnenust ja arvestades, et üldplaneeringu teemaplaneeringu kehtestamise järgselt tuleks ehitusõiguse saamiseks koostada täiendavalt eraldi detailplaneering, on KOV eriplaneeringu algatamine eesmärgi saavutamiseks efektiivne ja riiklikest arengueesmärkidest tulenevalt põhjendatud. Samas ei jää efektiivsema menetluse käigus ükski mõju hindamata ega kaalumata.

Planeerimisseaduse § 96 lõike 2 kohaselt ei algatata KOV eriplaneeringu koostamist eelkõige juhul kui algatamine on ilmselges vastuolus üldplaneeringuga ja on ilmne, et algatatava planeeringu elluviimine ei ole tulevikus võimalik. Planeerimisseaduse § 95 lg 5 ja keskkonnamõtju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõike 1 punkti 2 kohaselt on KOV eriplaneeringu koostamisel keskkonnamõtju strateegilise hindamise läbiviimine kohustuslik. KOV eriplaneeringu koostamisest huvitatud isik on esitanud taotlustes kinnitanud oma valmisolekut kandma KOV eriplaneeringu koostamise ja keskkonnamõtju strateegilise hindamise läbiviimisega kaasnevad kulud vastavalt planeerimisseaduse § 4 lõikele 2¹.

Planeeringu algatamisel teadaoleva informatsiooni põhjal puuduvad vastuolud koostatava ja kehtivate üldplaneeringutega ning taotleja on taotluses välja toonud, et taotlejale kuuluvad nimetatud piirkonnas mitmed kinnisasjad või on õigus nende kasutamiseks või toimuvad läbirääkimised vastavate õiguste saamiseks. Seetõttu on eeldatavalt olemas KOV eriplaneeringu elluviimise võimalus pärast selle kehtestamist. Juhul, kui KOV eriplaneeringut ei asuta ellu viima kehtestamisest viie aasta jooksul, kaotab planeering vastavalt planeerimisseaduse § 122 lõikele 4 kehtivuse.

KOV eriplaneeringu koostamise algataja ja kehtestaja on Põltsamaa Vallavolikogu, koostamise korraldaja on Põltsamaa Vallavalitsus. Algatatava KOV eriplaneeringu koostaja ja keskkonnamõtju strateegilise hindamise läbiviija leidmiseks viiakse läbi vastav hankemenetlus.

Otsus antakse planeerimisseaduse § 95 lõigete 1, 2, 5, 6, 9, § 96 lõike 1 ja 4, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõike 1 punkti 2 ning Osaühingu Irbeni 8.11.2021 esitatud taotluse (registreeritud dokumendiregistris nr 7-6/2021/1774-1) alusel.

1. Algatada Põltsamaa vallas tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu püstitamiseks kohaliku omavalitsuse eriplaneering ning planeeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine koos vajalike uuringute läbiviimisega. Planeeringuala on Põltsamaa valla territoorium pindalaga ligikaudu 889,56 km². Planeeringuala asendiplaan on esitatud otsuse lisas.

2. Põltsamaa Vallavalitsusel korraldada kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine ning sõlmida kaasnevate kulude kandmiseks huvitatud isikuga leping.

3. Põltsamaa Vallavalitsusel viia läbi vajalikud hankemenetlused kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostaja ja keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviija leidmiseks ning sõlmida lepingud kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu, keskkonnamõju strateegilise hindamise ja vajalike uuringute teostamiseks.

4. Kohaliku omavalitsuse või kohaliku kogukonna saadav hüvitis või kasu kavandatavast arendusest lepitakse kokku planeeringu koostamise käigus enne planeeringu kehtestamist.

5. Põltsamaa vallal ei ole kohustust välja ehitada planeeringukohaseid rajatise, sealhulgas avalikuks kasutamiseks ettenähtud teid ja sellega seonduvad rajatise, välisvalgustust ning tehnorajatise. Planeeringu kohaste rajatiste väljaehitamise täitmiseks ei eraldata rahalisi vahendeid valla eelarvest, välja arvatud juhul, kui lepitakse eraldi kokku rajatiste finantseerimises või kulude katmises. Enne planeeringu vastuvõtmist tuleb Põltsamaa Vallavalitsusel sõlmida planeeringu koostamisest huvitatud isikuga haldusleping planeeringukohaste rajatiste väljaehitamiseks või väljaehitamise seotud kulude täielikuks või osaliseks kandmiseks.

6. Põltsamaa Vallavalitsusel avaldada teade kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest Ametlikes Teadaannetes ja Põltsamaa valla veebilehel, ajalehes Põltsamaa Valla Sõnumid ja ajalehes Vooremaa.

7. Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise otsusega on võimalik tutvuda Põltsamaa valla veebilehel <https://www.poltsamaa.ee/> ja Ametlike Teadaannete kaudu www.ametlikudteadaanded.ee/ alates 10.01.2022.

8. Otsus jõustub teatavastegemisest.

9. Otsust on õigus vaidlustada 30 päeva jooksul, arvates päevast, millal valet esitama õigustatud isik otsusest teada sai või oleks pidanud teada saama, esitades vaide Põltsamaa Vallavolikogule haldusmenetluse seadusega vaidemenetlusele kehtestatud korras. Otsuse peale on kaebeõigusega isikul õigus esitada kaebus Tartu Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku §-s 46 sätestatud tähtaegadel ja halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Reet Alev

vallavolikogu esimees

Koostas: ehitus- ja planeeringuspetsialist Kersti Viggor;

Kooskõlastas: majandusosakonna juhataja Mark Liivamägi, jurist Aiki Schneider;

Eelnõu esitaja: Põltsamaa Vallavalitsus;

Ettekandja: ehitus- ja planeeringuspetsialist Kersti Viggor.